

Sveti Nikolaj.

Menda ni nobenega svetnika v nebesih, da bi se toliko govorilo o njem, kakor o svetem Nikolaju ali Miklavžu. Že nad 15 sto let se razlega njegova slava v sv. katoliški cerkvi. Zlasti otrokom je priljubljeno njegovo ime: pridni se že več tednov naprej veselijo njegovega godu; leni in hudobni pa ga s strahom pričakujejo, ker se bojé njegove šibe. Saj je pa tudi res poseben varuh in priprošnik ljube mladine. Da boste imeli še večje zupanje do njega, povedal bom nekatere zgodbe iz njegovega svetega življenja, ki nam kažejo, kako plemenito in dobro srce je imel ta svetnik, ko je še bival na zemlji. Menda ravno zavoljo te prisrčne dobrote njegove mu je dal Bog v nebesih to posebno pravico, da še zdaj po stariših in dobrih ljudeh razveseljuje pridne otročiče vsako leto ob svojem godu.

1.

Sveti Nikolaj je bil veliko premoženja podedoval po svojih dobrih stariših; a vsega je revežem razdelil.

V njegovem kraju je živel nek plemenitaš, ki je pa v kratkem popolnem obožal, tako da si ni več upal sebe in svoje tri nedolžne hčere pošteno preživiti. Hotel je, da bi si zanaprej po nepošteni in grešni poti pridobivali, kar treba za življenje. Milo se je storilo blagim devicam, da je že tako daleč prišlo, in bitko se začnejo jokati. Za to veliko stisko in nevarnost pa izve sveti Nikolaj ter precej sklone pomagati. Veliko svoto denarja vzame doma ter gre v tihi noči skrivaj pred hišo onega revnega očeta; skoz odprto okno vrže denar v spalnico njegovo in zbeži. Ker se sveti Nikolaj prepriča, da je mož denar prav dobro obrnil ter s to doto najstarejšo hčer k dobri hiši pripravil, prinese še drugič in tretjič ravno po toliko denarja in ga zopet skoz okno vrže. Mož se v svoji veliki sreči ne more dovelj načuditi ter sklone čuti, da bi spoznal onega plemenitega dobrotnika, ki mu skrivaj donaša toliko denarja. Ko se sv. Nikolaj tretjo noč tiho priplazi in urno denar skozi okno vrže ter hitro zbeži, teče za njim in kliče: »Počakaj me! za

božjo voljo prosim te, počakaj vsaj en trenutek!« A sveti Nikolaj še hitreje beži. Slednjič ga vendar doteče in ga prime za plašč, rekoč: »Povej mi vendar, kako ti je ime?« Svetnik odgovori: »Nikolaj mi je ime.« Mož hoče pred njega poklekniti; a Nikolaj mu ubrani ter ga prosi, naj tega nikomur ne pové, dokler živi. Mož mu obljubi, in oba se veselo ločita. V spomin na to prelepo dejanje pa ima sv. Nikolaj na podobi tri zlate krogle ali tri zlata jabelka. Mi pa mu zvečer pred njegovim godom »nastavljamo«, da bi nam tudi kaj »skrивaj« prinesel.

2.

Da je bil sveti Nikolaj škof, to že veste, ker ga večkrat vidite na podobici v škofovski obleki. Težko pa, da bi vsi vedeli, kako je prišel do tako velike časti.

Ker je Nikolaj zelo sveto živel in veliko dobrega storil, začeli so ga ljudje častiti in slaviti. Tega pa v svoji ponižnosti ni mogel prenašati, zato se preseli v drugo mesto, ki se mu je reklo Mira, češ, da bode mogel tù čisto nepoznan mirno in tiho Bogu služiti. Pa Bog je drugače odločil, ker je hotel, da taka luč se mora na svečnik postaviti, da bo mnogim svetila.

V tem mestu namreč stari škof umrje. Bližnji škofje se zberó, da bi mu izvolili vrednega naslednika. Več časa se posvetujejo, koga bi povzdignili na škofovski sedež. Zdaj pa vstane med njimi častitljiv starček, moder mož in pravi: »Nikar se ne prenaglite v tej prevažni zadevi; postimo se in molimo, da nas sveti Duh razsvetli, potlej bode volitev srečna«. V naslednji noči sliši ta modri mož glas iz nebes: »Pojdi zjutraj na vse zgodaj pred cerkvena vrata, in mož, ki ga boš prvega tam zagledal — imenuje se Nikolaj — bodi vaš škof!« To razodene še drugim škofom in vsi spoznajo v tem nannilo volje božje.

Po svoji navadi sveti Nikolaj tudi tisto jutro zgodaj vstane in gre v cerkev, da bi tako, kakor že večkrat, pred vratmi molil, predno se cerkev odpre. Oni sveti mož, ki ga je po nebeškem naročilu že čakal, pristopi k njemu in ga vpraša: »Kako ti je ime?« Ponižno odgovori: »Ubog grešnik sem, Nikolaj mi je ime«. Nato

pristopijo še drugi ter mu povejo, da je on novoizvoljeni škof. Nikolaj se brani in joka, a slednjič se vda v voljo božjo in posvetijo ga za višjega pastirja, ki je potem čudovito modro skrbel za svoje ovčice.

3.

Večkrat se vidi sveti Nikolaj na podobi s tremi otročiči, ki stojé v posodi z vodo napolnjeni, on pa jih blagoslovlja. Kaj to pomeni, razvidite iz te-le dogodbe.

Neki imeniten mož imel je tri sinove, ki jih je poslal v više šole v Atene. Pot je bila dolga in težavna, zato naroči bogati oče, ki je bil zelo pobožen, sinovom, naj se spotom oglasijo v Miri pri škofu Nikolaju ter ga prosijo, naj jih blagoslovi. — Trije dečki pridejo že pozno zvečer v mesto Miro in gredó v neko krčmo prenočit, da bi drugi dan škofa obiskali. Krčmar pa, pri katerem so ostali, je bil brezbožen mož. Po noči se priplazi v spalnico, umori dečke, jih razseka in pomeče v posodo, kjer se je že drugo meso v slani vodi namakalo.

To grozovito zločinstvo je bilo sv. Nikolaju čudežno v spanji naznanjeno. Precej, ko se dan naredi, gre Nikolaj k onemu krčmarju ter mu kar naravnost očita grozovito dejanje. Krčmar poklekne pred svetnika, spozna svojo hudobijo in prosi usmiljenja. Sveti škof pa pravi: »Brž prinesi posodo!« Krčmar prinese, škof pa pade na kolena, zdihuje in prosi Boga, naj bi vendar tem trem umorjenim dečkom zopet življenje dal.

In glej! razsekani udje se začnejo zbirati in sklepati in zdajci stojé trije zdravi, čvrsti in veseli dečki pred njim v posodi. Potem pokleknejo pred škofa in se mu zahvaljujejo z gorkimi solzami ter mu spoštljivo poljubljajo posvečene škofovske roke. Nikolaj pa jih opominja, naj se Bogu zahvalijo ne njemu in podeli jim škofovski blagoslov, zarad kterega so bili prav za prav prišli v Miro, kakor jim je bil dobri oče pri odhodu naročil.

Zato je sv. Nikolaj posebno še pomočnik otrokom; le priporočujte se mu, naj vas blagoslovlja in varuje v dušnih in telesnih nevarnostih!

4.

* Sveti Nikolaj se tudi časti kot varuh in zavetnik mornarjev. Zakaj?

Nekikrat se je sveti Nikolaj peljal po morji. Ko v barko stopi, je bilo še prav lepo mirno vreme. Vendar pa opomni mornarje, da bodo imeli hudo nevihto. Mornarji se mu smejajo. Toda v kratkem času nastane tako grozovit vihar, da so vsi menili, barka se mora potopiti. V tej stiski pokleknejo pred svetega škofa in ga prosijo, naj on moli in sprosi rešenje. Svetnik moli, nevihta poneha, črni oblaki se razdele, zopet sije ljubo solnce in mirno plava barka dalje.

O drugi priliki se je peljalo veliko ljudi na barki. Tù nastane grozovito silen vihar. V tej smrtni nevarnosti kličejo mornarji in popotniki: »Sveti Nikolaj, slišali smo, da Bog dela veliko čudežev na tvoje prošnje; če je res tako, pomagaj nam v tej sili in nevarnosti.« Pri tej priči stoji neki mož med njimi in pravi: »Tisti, ki ste ga klicali, je že tù, zaupajte na Boga!« Urno prime za krmilo in varno vodi barko med silovitimi valovi. Nevihta poneha in mož spet zgine.

Ko pridejo ljudje na suho, se gredo v cerkev Bogu zahvalit za čudežno rešenje. Tu zagledajo moža, ki v koru psalme prepeva, in spoznajo, da ravno ta jim je bil rešitelj. Od vseh strani ga obsujejo in klečé pripovedujejo vpričo zbrane množice, kako jih je na mórji smrti rešil. Nikolaj sramožljivo zarudi in pravi: »Otroci moji! Bogu dajajte čast, jaz sem ubog grešnik in nevreden hlapec.« Na to jih odvede na stran in jim razodene, da je tak vihar nad-nje prišel zaradi njih grehov, katere jim zdaj jame naštevati, kakor bi jih bil sam videl, ko so grešili. Očetovsko jih posvari in vsi skesani se poslove s trdnim sklepom pravega poboljšanja.

5.

V tistem mestu, v katerem je bil sv. Nikolaj škof, nastala je neko leto huda lakota. Daleč na okrog ni bilo mogoče dobiti živeža za drage denarje. Da bi v tej stiski obupajočemu ljudstvu pomagal, se odpravi višji

pastir na barko ter se pelje daleč daleč, da pride v deželo, kjer je bila dobra letina in se je bilo pridelalo veliko žita. Tam dobi peka, ki je kruh prodajal.

Miklavžev somenj.

»Dobri mož! ga nagovori svetnik, ali imate pri vas toliko žita, da bi se barka ž njim napolnila?«

»Imamo ga, imamo, odgovori dobrosrčni mož, še več ga imamo.«

»O prosim vas, nadaljuje sv. Nikolaj, bodite usmiljeni in iz ljubezni do Jezusa Kristusa napolnite barko z žitom in pošljite jo v moje mesto, da lakote ne pomrjemo!«

Ta prošnja iz ust svetnikovih dobrega peka tako gine, da radovoljno obljubi škofu spolniti željo in zvršiti, kar mu je naročeno. »Vendar, pristavi še sveti Nikolaj, predolgo bi bilo čakati, predno se velika barka napolni in k nam pripelje; odrasli in priletni si bodo že kako pomagali in še potrpeli, — **otroci pa ne morejo tako dolgo čakati!** O dajte mi brz, kar imate pečnega, da urno hitim domú in ponesem našim malim, ki so tako zelo lačni!«

Pek mu dá na to dva koša polna kolačkov, hlebočkov in kar je imel še druge peke. S tem hiti milodarni škof kar more hitro domov. O da bi bili vi videli, kako genljiv prizor je bil to, ko stopi sv. škof med lačne otroke; s kolikim veseljem so sprejemali dobri kruhek; kako so poljubovali sv. Nikolaju dobrotno roko!

Rad bi bil videl njihove vesele obraze, rad bi pa tudi videl vaše razveseljeno lice takrat, ko boste radostno zagledali, kar vam je letos »Miklavž« prinesel. To veste, da ga bom jaz še posebej poprosil, naj vam prav veliko prinese najlepšega pa najboljšega!

Še meni!

Še meni, sveti Nikolaj!
Oh prosim te, podari kaj:
Vse živé dni te čem hvaliti,
Nikdár, nikdár te pozabiti.

Prinesi pa mi čeveljčke,
Obleke in potrebno vse;
Saj vse imaš, to dobro vem,
Oh, jaz pa ubožen revček sem.

Zatoraj, sveti Nikolaj,
Še meni kaj darilca daj:
Vse žive dni te čem hvaliti,
Nikdar darov ne pozabiti.

Fr. Rajčerič.